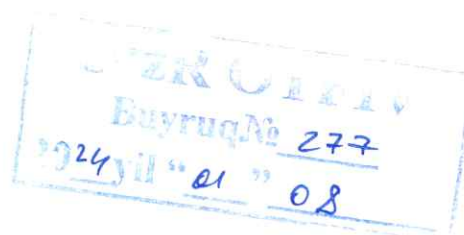

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

70910218-Morfologiya magistratura mutaxassisligining

MALAKA TALABLARI

Toshkent 2024

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:
Toshkent Tibbiyot Akademiyasi

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil
“01” 08 dagi 277– sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi	4
1.1	Qo‘llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo‘llanilishi	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarning tavsifi	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatlarining sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari	5
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalar	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar	7
3.	Amaliyotlarga qo‘yiladigan talablar	7
	Bibliografik ma’lumotlar	8
	Kelishuv varag‘i	9

1. Umumiy tavsifi

70910218 – Morfologiya mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta‘lim shaklida amalga oshiriladi. Mutaxassislik bo‘yicha o‘qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Magistratura dasturining me‘yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo‘llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo‘llanilishi.

Malaka talablari 70910218 – Morfologiya mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta‘lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur mutaxassislik bo‘yicha malaka talablari, o‘quv reja va o‘quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o‘quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas‘ul hamda o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta‘lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o‘qituvchilari;

mutaxassislikning o‘quv rejasi va o‘quv dasturlarini o‘zlashtiruvchi oliy ta‘lim muassasasining talabalari;

magistratura bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta‘limni boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta‘lim muassasalarini moliyalashtirishni ta‘minlovchi organlar;

oliy ta‘lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli davlat organlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta‘lim muassasalariga o‘qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilari, ularning ota-onalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

Oliy va professional ta‘lim tizimi, malaka oshirish, qayta tayyorlash muassasalarida mutaxassislikka oid fanlarni o‘qitish;

O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi hamda O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligining ilmiy-tadqiqot institutlari va ilmiy-tadqiqot markazlarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini olib borish;

O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari, O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi, viloyatlar sog‘liqni saqlash boshqarmalari, ilmiy-tadqiqot markazlarida ilmiy tadqiqot faoliyatini yuritish, turli mulkchilik shakllaridagi korxonalarida, nodavlat va notijorat tashkilotlarida, markaziy va mahalliy davlat boshqaruvi organlarida, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarida davolash-profilaktik faoliyatni tashkil etish va boshqarishga oid kompleks masalalarni hal etish, shuningdek sog‘liqni saqlash tizimidagi davolash va profilaktika muassasalarida faoliyat yuritish kasbiy ko‘nikmalariga, mutassaddilik qobiliyatiga yo‘naltirilgan inson

faoliyatining vositalari, usullari, metodlari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

Sog‘liqni saqlash tizimining davolash-profilaktika muassasalari (respublika, viloyat, shahar, tuman va tarmoq (O‘zbekiston havo yo‘llari, O‘zbekiston temir yo‘llari va boshqalar) davlat salomatligi xizmati markazlarida laboratoriyalarda faoliyat oborish, tekshiruvlarni o‘tkazish, faoliyatini baholash va profilaktik tavsiyalar ishlab chiqish faoliyatini amalga oshirish;

Sog‘liqni saqlash tizimining barcha bo‘g‘inlarida morfologiya va patologik fiziologiya sohasida kompleks masalalarni yechishni o‘z ichiga oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining ob‘ektlari:

Sog‘liqni saqlash tizimining barcha bo‘g‘inlarida gigiyena va sanitariya sohasida kompleks masalalar bilan shug‘ullanuvchi gigiyena shifokori.

70910218 – Morfologiya magistratura mutaxassisligi bitiruvchilari sog‘liqni saqlash tizimidagi jarayonlar, sog‘liqni saqlash tizimiga tegishli dasturlar, standartlar, ilmiy maqolalar, tezislar, ilmiy-tadqiqot ishlari, me‘yoriy xujjatlar, ma‘lumotnomalar, hisobotlar;

tibbiyot asbob-uskunalari, resurslar, vositalar, usul va uslublar majmuasi; jamiyat, aholi, oila, tibbiy yordamga muxtoj qariyalar, kattalar va bolalar, ayollar va erkaklar;

sog‘liqni saqlash tizimidagi davolash va profilaktika bo‘yicha davlat va xususiy muassasalar, viloyat, shahar, tuman davolash-profilaktika muassasalari rahbarlari va mas‘ul shaxslar;

ilmiy-tadqiqot va ilmiy-ishlab chiqarish muassasalari va tashkilotlari, tibbiy yordam xizmatlariga ega bo‘lgan xususiyliigi istalgan shaklda bo‘lgan ishlab chiqarish birlashmalarida amalga oshiriladigan chora-tadbirlar;

ilmiy tadqiqot jarayoni;

o‘quv jarayoni.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari

- *ilmiy-tadqiqot faoliyati;*
- *pedagogik faoliyat;*
- *davolash va profilaktika faoliyati;*
- *tibbiy-ijtimoiy;*
- *tashkiliy-boshqaruv faoliyati;*
- *axborot-tahliliy faoliyati;*

1.2.4. Kasbiy vazifalari

70910218 – Morfologiya magistratura mutaxassisligi bo‘yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi vazifalarni bajarishga qodir bo‘lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatida:

mutaxassislikka mos yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlar yoki ilmiy-tadqiqot loyixalarini tahlil qilishi;

kasalliklarni oldini olishga qaratilgan chora-tadbirlarni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-tadqiqotlar o‘tkazishi;

o‘tkazilgan tekshiruvlar, ularning natijalarini tahlil qilishda yangi texnologiyalarni izlashi va ishlab chiqishi, umumlashtirishi hamda amaliyotga tadbiq qilishi;

kasalliklarni tarqalganligini baholash va ehtimollik omillarini aniqlash bo‘yicha epidemiologik tekshiruvlarni amalga oshirishi hamda ularning darajasini pasaytirish bo‘yicha profilaktik chora-tadbirlarni ishlab chiqishi;

namunaviy uslubiyotlar va boshqalar bo‘yicha eksperimental va klinik tadqiqotlarni o‘tkazishi va ularning natijalariga ishlov berishi;

ilmiy maqolalar, ma‘ruzalar, risola, o‘quv adabiyotlar tayyorlash va tahrir qilish, o‘tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo‘yicha ilmiy sharhlarni ishlab chiqish, referatlar va bibliografiyalarni tuzish;

ilmiy-amaliy hisobotlar va tushuntirish xatlarini ishlab chiqishi; o‘tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo‘yicha ilmiy sharhlarni ishlab chiqishi, referatlar va bibliografiyalarni tuzishi;

ilmiy seminarlar, ilmiy-amaliy konferentsiyalarda ishtirok etishi; ilmiy-amaliy tibbiy mavzular bo‘yicha tibbiyotga oid jurnallarga maqolalar tayyorlash qobiliyatlariga ega bo‘lishi lozim.

Pedagogik faoliyatida:

oliy ta‘lim va professional ta‘lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta‘lim muassasalarida mutaxassisligi bo‘yicha pedagogik va o‘quv-uslubiy faoliyat yuritish;

ilmiy faoliyat va o‘quv jarayonini tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o‘qitishning texnik vositalaridan foydalanib o‘quv mashg‘ulotlarini o‘tkazish;

elektron (e-learning) va mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o‘quv-uslubiy majmualarini mukammal o‘zlashtirish;

ilmiy va pedagogik mahorati hamda malakasini muntazam ravishda oshirib borish.

Davolash va profilaktik faoliyatda:

bemorlarda ichki a‘zolar kasalliklarini aniqlash va (kam invazyali usullarni qo‘shib) davolash;

tibbiy muassasalarda tez tibbiy yordam ko‘rsatish uchun zarur bo‘lgan to‘la hajmdagi ko‘nikmaga ega bo‘lgan yuqori malakali mutaxassis sifatida mustaqil amaliy faoliyat ko‘rsatish;

keng tarqalgan terapevtik kasalliklarni kamaytirish uchun profilaktik tadbirlarni amalga oshirish qobiliyatlariga ega bo‘lishi lozim.

Tibbiy-ijtimoiy faoliyatda:

sog‘liqni saqlashda ijtimoiy tadqiqotlar uslublaridan foydalanish, aholining ijtimoiy hayot tarzidan kelib chiquvchi muammolar bo‘yicha turli xil strategik reja va dasturlar ishlab chiqish, amalga oshirish yo‘llarini belgilash va yechimlar qabul qilish;

ijtimoiy muassasalarda yuzaga keluvchi tibbiy-ijtimoiy nizo holatlaridan chiqish, yechish, ularni boshqarish, holatni baholay olish;

ijtimoiy himoya organlari va rahm-shafqat xizmatlari bilan hamkorlikda oila va alohida aholi guruhlariga ijtimoiy-gigiyenik, tibbiyot-demografik va ijtimoiy-

psixologik tahdid omillarini hisobga olgan holda xizmat turlarini tashkillashtirish va xizmat ko‘rsatishni bilish qobiliyatlariga ega bo‘lishi lozim.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

sog‘liqni saqlash tizimining barcha bo‘g‘inlarining davolash-profilaktika muassasalarida ishni tashkillashtirishi va boshqarishi;

mehnat, moddiy va axborot resurslarining ratsional boshqaruvini ta‘minlashi, boshqaruvni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish tendensiyalariga mos tarzda takomillashtirishi;

tashkilot, korxonalar va ularning alohida bo‘linmalari tashkiliy tuzilmasini optimallashtirish, xodimlarning professional tayyorgarlik darajasini oshirib borishni tashkil qilish va boshqarish, mehnat salohiyatidan samarali foydalanishni rejalashtirish, mehnatni rag‘batlantirish tizimini yo‘lga qo‘yish;

bozor iqtisodiyoti sharoitida tibbiy jamoalarni boshqarishni ilmiy va amaliy asosda tashkil qila bilish;

uzluksiz ta‘lim muassasalarida o‘quv jarayonini tashkil etish va o‘tkazilishiga ko‘maklashish (o‘quv personalisi), tadqiqotlarda ishtirok etish, ma‘lumotlarni to‘plash, umumlashtirish va tahlil etish;

aholi sog‘ligi holatining asosiy ko‘rsatkichlarini rejalashtirishi, tahlil qilishi va hisobot tayyorlash qobiliyatlariga ega bo‘lishi lozim.

Axborot-tahliliy faoliyatda:

Salomatlikni muhofaza qilish borasidagi loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo‘yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. Kasbiy kompetensiyalarga qo‘yiladigan talablar.

ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo‘lishi, umummetodologik fanlar asosini, davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi;

ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi;

milliy ma‘naviy va umuminsoniy qadriyatlar bo‘yicha o‘z nuqtai nazarini og‘zaki va yozma bayon etishi, milliy g‘oyaning nazariy asoslarni anglagan holda “Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot qurish” bosh g‘oyasining mohiyatini hamda uning asosiy g‘oyalar bilan mutanosibli va farqini bilishi;

tabiat va jamiyatda yuz berayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlit tasavvurga ega bo‘lishi, insonning ma‘naviy qiyofasi haqida bilimlarga ega bo‘lishi, ulardan hayotda va kasbiy faoliyatida hamda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda foydalana olishi;

shaxsning inson, jamiyat, atrof muhitga bo‘lgan munosabatini tartibga soluvchi huquqiy va axloqiy me‘yorlarni kasbiy faoliyatida qo‘llay olishi;

yangi bilimlarni mustaqil o‘zlashtira olishi, takomillashtirishi va o‘z mehnatini ilmiy asosda tashkil qila bilishi;

o‘zining individual bilimlariga tayangani holda ijtimoiy va shaxsiy ahamiyatga ega bo‘lgan muammolarni tushunishi va ularni tahlil qilishi;

o‘z faoliyatida me‘yoriy huquqiy hujjatlardan foydalana bilishi;

tezkor yordam ko'rsatish uchun zarur bo'lgan to'la hajmdagi ko'nikmaga ega bo'lgan yuqori malakali mutaxassis sifatida mustaqil amaliy faoliyat ko'rsatish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

aholi orasida sog'lom turmush tarzini targ'ibot qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

keng tarqalgan kasalliklarni kamaytirish uchun profilaktik tadbirlarni amalga oshirish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

fikrlash madaniyati, muayyan tafakkur uslubiga, og'zaki va yozma nutqini aniq bayon qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

oila va alohida aholi guruhlari o'rtasida inson salomatligiga ta'sir qiluvchi ijtimoiy-gigiyenik, ijtimoiy-psixologik omillarni aniqlashi va xavf omillarini bartaraf qilishni bilishi;

oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi tizimining ta'lim muassasalarida mutaxassislikka oid tayyorgarlik yo'nalishida nazarda tutilgan o'quv modullari bo'yicha nazariy, amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarini, jumladan o'quv ustaxonalarida o'tkazish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

o'quv modullarini o'qitish metodikasini egallashi ko'nikmalariga ega bo'lishi;

o'zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko'rib chiqish va tahlil qilishi, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;

ilmiy faoliyati natijalarini his qilishga yo'naltirilgan ijtimoiy mas'uliyat shakllangan bo'lishi;

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot - umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli ilmiy-tadqiqot va amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratilgan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. Ilmiy-pedagogik ish va malaka amaliyoti;
2. Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, kompetentsiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat ob'ekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistratura mutaxassisligining asosiy ta'lim dasturi, profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, tibbiy bilim, sog'liqni saqlash tizimi, klinika, laborator tashxislash usullari, amaliy ko'nikmalar, kasalliklar, davolash muassasalari, etiologiya, patogenez, profilaktika, davolash usullari, diagnostika.

Ishlab chiqaruvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari
hamda kadrlar este'molchilari

ISHLAB CHIQLILGAN:

Toshkent tibbiyot akademiyasi,
"Sog'liqni saqlash" ta'lim sohasi bo'yicha
muvofiqlashtiruvchi soha Kengashi raisi,
Rektor v.y.b. Sh.A.Boymuradov

KELISHILGAN:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni
rivojlantirish tadqiqotlari markazi
Direktor M.Boltabayev
2024-yil " " "
M.O'.

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti,
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari
rektorlar rayosati raisi

B.T.Daminov

O'zbekiston Respublikasi
Sog'liqni saqlash vazirligi
Fan-ta'lim va innovatsiyalar
boshqarmasi

Boshliq O'.S.Ismailov
2024-yil " " "
M.O'.

Toshkent shahar sog'liqni saqlash
bosh boshqarmasi

Boshliq A.V.Alimov
2024-yil " " "
M.O'.

